

Marietta Sadova

(notații teatrale)

„Teatrul exprimă arhitectural conținutul vieții umane în curgerea ei istorică. Un teatru care ar răsfrânge direct multiformitatea întâmplărilor din afară n-ar mai fi o viață simbolică. Din clocotul actualității, arta actorului oare se poate ea izola ca un sector particular al vieții sau e obligată să răsfrângă întreaga frământare a lumii din afară? Și anume, cum?”

Arta actorului se aseamănă cu arta sculptorului, fiind amândouă condiționate de constrângeri obiective. Așa cum sculptorul e silit să-și încremenească intențiile în gesturi cristalizate în piatră, fiind limitat ca posibilități de creație la legile implacabile ale materiei, tot astfel actorul se mișcă gândind și simțind înlăuntrul tiparelor fixate de poetul dramatic. Un poet dramatic este un reporter subtil și patetic, aducându-ne organizat zvonul lumii din afară, miniaturizat la proporțiile unei scene oarecare; el pune la dispoziția actorului un anume ghem de gânduri, sentimente și gesturi, care va trebui să se desfășoare în lumina artificială a rampei cu noi dimensiuni și cu celebrarea taciturnă a sufletului unei mulțimi spectaculare. Împrejurarea nouă, în care se află omul ca actor, creează o nouă logică și metafizică: logica și metafizica actorului.

Arta dramatică se desfășoară discret, reprezentând o ultimă alambicare a conținutului existenței, verificare simbolică și trist-materială a posibilităților de înfăptuire și libertate a spiritului omenesc. Istoria umanității și actualitatea sunt drame. Oamenii, în jocul continuu al vieții, trăiesc conștient sau inconștient clipe dramatice. Poetul culege din acest material nesemnificativ datele unei acțiuni simbolice și actorul materializează sufletul unei clipe din cuprinsul poeziei dramatice. Actorul re trăiește întotdeauna cel de-al doilea moment, el se obligă să vivifice trăirile directe din scoarțele unei drame. Construcția spirituală prin mijloacele actoricești nu are legi, însă poate avea esențialitate.

Un personaj trebuie decantat și retrăirea lui, dacă va ajunge la esențialitate, va fi veridică. Cunoașterea vieții în toată întinderea ei este un imperativ pentru actor. Oare ajunge numai această cunoaștere? Nu. Întocmai cum poetul își culege fapte semnificative din viață, actorul își adună o gamă de mijloace, care să fie expresia ființei sale mimetice. Aceste mijloace nu sunt o *copie a naturii*, căci *mimesis* în înțelegerea lui Aristot nu era o copie a naturii, ci atunci, ca și acum, era *imitația principiului creator activ în natură*. Deci omul, care prin mijloacele sale ajunge la copia perfectă a unui alt om existent în natură, nu este un actor. El nu a făcut decât să-l copieze pe celălalt, în tot ceea ce are el exterior. Desigur, acesta poate fi un prim pas. Ca să poată realiza arta sa, actorul este silit să descopere principiul activ în natură, ascuns în proteismul formelor umane. Oricât de perfecte ar fi imitațiile tipurilor umane și oricât de bogate particularitățile indivizilor înfățișate de un actor, va lipsi totuși sensul tiparelor umanității, lipsă provenită din necunoașterea principiului. O lucrare de artă actoricească, adică evoluția propriu-zisă de gesturi și vorbe pe o scenă într-un timp limitat, are valoare numai atunci când aceste gesturi și explozii orale sunt ritmate conform principiului creator al personajului reprezentat. Pentru o astfel de înfăptuire nu e de ajuns să cunoști multiformitatea vieții umane și să o copiezi, ci înțelegând miezul lucrurilor, culegând datele simbolice, să crezi o nouă viață constituită din elementele pure ale actorului.“